ZEYTİNBURNU
KÜLTÜR SANAT

MİNYATÜR SERGİSİ

8 Ekim - 4 Kasım 2011

ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ

444 1984 | www.zeytinburnu.bel.tr

ZEYTİNBURNU
KÜLTÜR SANAT

Taner Alakuş ve Öğrencileri
MİNYATÜR SERGİSİ

8 Ekim - 4 Kasım 2011

Ceylan HARMANCI
Sergi Küratörü

ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ

444 1984 | www.zeytinburnu.bel.tr

Ekim 2011 tarihinde 1000 adet basılmıştır.

Sunuş

Minyatür, bizim geleneksel hafızamız. Tarihi ve birikimi Batı'nın resim sanatından daha derin. İslam geleneğinin en rafine, en gelişmiş sanatsal damarlarından biri. Bu toprakların, estetik alanında dünyaya sunduğu çok önemli bir unsur. Ayrıca işlevselliği, bütün diğer kadim sanatlardan üstün. Çünkü minyatür okumayı bilenler, tarihin derinliklerinde cereyan etmiş hadiseleri, bütün güncellikleri ve tarihsellikleriyle birlikte öğrenebiliyor. Bu büyük bir heyecan ve renkli bir yolculuk.

Bizim en büyük yüz aklarımızdan biri olan minyatürün Türkiye'de giderek güncel ve hayati bir konuma geliyor olması bizleri fazlasıyla memnun etmektedir. Bu alandaki yeni gelişmeleri heyecanla takip ediyoruz ve bizler de Zeytinburnu Belediyesi olarak elimizden gelen katkıyı yapmaya çalışıyoruz.

Değerli sanatçımız Taner Alakuş ve öğrencilerinin eserlerini sizlere sunmak, bu bakımdan bizler için yeni ve apayrı bir heyecan. Sizlerle birlikte bu büyük sanatın seyrine dalmak da öyle.

Umarız bu eski ve eskimez sanatın incelikleri, toplumsal gelişimimize ve sanat algımıza yepyeni katkılar yapar.

MURAT AYDIN
Zeytinburnu Belediye Başkanı

Taner **Alakuş**

1966 Ankara doğumlu sanatçı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Geleneksel Türk Sanatları,Tezhip Ana Sanat Dalı mezunudur. Aynı üniversitede Yüksek Lisans yaptı ve Sanat'ta Yeterlik programına devam etmektedir.

Alakuş, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,TBMM Milli Saraylar Klasik Türk Sanatları Merkezi, İSMEK ve Klasik Türk Sanatları Vakfı gibi kurumlarda ders vermektedir. Sanatçı Haziran 2010'da Kariye Müzesi yanında kendi adını taşıyan bir Minyatür Atölyesi açmıştır.

Minyatür **Sanatı**

Minyatür, çok ince işlenmiş ve küçük boyutlu resimlere ve bu tür resim sanatına verilen addır. Ortaçağ'da Avrupa'da elyazması kitaplarda baş harfler kırmızı bir renkle boyanarak süslenirdi. Bu iş için, çok güzel kırmızı bir renk veren ve Latince adı 'minium' olan kurşun oksit kullanılırdı. Minyatür sözcüğü buradan türemiştir. Bizde ise eskiden resme nakış ya da tasvir denirdi, fakat minyatür için daha çok nakış sözcüğü kullanılırdı. Minyatür sanatçısı için de resim yapan, ressam anlamına gelen nakkaş ya da musavvir denirdi. Minyatür daha çok kâğıt, fildişi ve benzeri maddeler üzerine yapılırdı.

Minyatür, doğu ve batı dünyasında çok eskiden beri bilinen bir resim tarzıdır. Ama minyatürün bir doğu sanatı olduğunu, batıya doğudan geldiğini ileri sürenler vardır. Doğu ve batı minyatürleri resim sanatı yönünden hemen hemen birbirinin aynı olmakla birlikte renk ve biçimlerde, konularda ayrılıklar görülür. Minyatür, kitapları resimlemek amacıyla yapıldığından boyutları küçük tutulmuştur. Bu ortak bir özelliktir. Doğu ve Türk minyatürlerinin bazı başka özellikleri de vardır. Bu minyatürlerin çevresi çoğu kez 'tezhip' denen bezemeyle süslenirdi. Minyatürde toprak boya kullanılırdı. Yalnız bu boyaların karışımında bir tür yapışkan olan arapzamkı kullanılırdı. Çizgileri çizmek ve ince ayrıntıları işlemek için yavru kedilerin tüylerinden yapılan ve 'tüykalem' denen çok ince fırçalar kullanılırdı. Boyama işi için de çeşitli fırçalar vardı. Resim yapılacak kâğıdın üzerine arapzamkı katılmış üstübeç sürülürdü. Renklere saydamlık kazandırmak için de bu yüzeyin üzerine bir kat da altın sürülürdü.

Bilinen en eski minyatürler Mısır'da rastlanan ve İÖ 2. yüzyılda papirüs üzerine yapılan minyatürlerdir. Daha sonraki dönemlerde Yunan, Roma, Bizans ve Süryani elyazmaları'nın da minyatürlerle süslendiği görülür. Hıristiyanlık yayılınca minyatür özellikle elyazması İncil'leri süslemeye başladı. Avrupa'da minyatürün gelişmesi 8. yüzyılın sonlarına rastlar. 12. yüzyılda ise minyatürün, süslenecek metinle doğrudan doğruya ilgili olması gözetilmeye ve yalnızca dinsel konulu minyatürler değil dindışı minyatürler de yapılmaya başlandı. Baskı makinesinin bulunuşuna kadar Avrupa'da çok güzel ve görkemli minyatürler yapıldı. Bundan sonra minyatür daha çok madalyonların üzerine portre yapmak için kullanıldı. 17. yüzyıldan sonra fildişi üzerine yapılan minyatürler yaygınlaştı. Daha sonra minyatür sanatına karşı ilgi azalmakla birlikte dar bir sanatçı çevresinde geleneksel bir sanat olarak sürdürüldü. Doğuda minyatür sanatı 7.yy'da Uygurlarla Manihizm döneminde başlar. Mani dinini daha rahat anlatabilmek için resim kabiliyeti olan müritlerinin yardımıyla yazma eserlerini resimlettirildi. Daha sonra Selçuklular'da da erken dönem minyatür örneklerine rastlarız.

Selçuklular döneminde minyatüre önem verildi. Selçuklular'ın İran ile ilişkileri nedeniyle minyatür sanatı İran etkisinde kaldı. Osmanlı Devleti döneminde ise 18. yüzyıla kadar İran ve Selçuklu etkisi sürdü. Fatih döneminde, padişahın resmini de yapmış olan Sinan Bey adlı bir nakkaş, II. Bayezid döneminde de Baba Nakkaş diye tanınan bir sanatçı yetişti. 16. yüzyılda Haydar Reis diye tanınan Nigarî, Nakşî ve Şah Kulu ün yaptılar. Yine aynı dönemde, Behzad'ın öğrencisi olan Horasanlı Aka Mirek de İstanbul'a çağrılarak saraya başnakkaş (başressam) yapılmıştı. Mustafa Çelebi, Selimiyeli Reşid, Süleyman Çelebi ve Levnî 18. yüzyılın ünlü nakkaşlarıdır. Bunlardan Levnî, Türk minyatür sanatında bir dönüm noktasıdır. Levnî, geleneksel anlayışın dışına çıkıp kendine özgü bir biçim geliştirmiştir. 19. yüzyıl başlarında yenileşme hareketleriyle birlikte minyatürde de batı resim sanatının etkileri görüldü. Minyatür yavaş yavaş yerini bildiğimiz anlamda çağdaş resme bırakmaya başladı. Ama batıda olduğu gibi ülkemizde de geleneksel bir sanat olarak varlığını sürdürmektedir.

Köklü geçmişiyle, sosyal ve kültürel zenginliğimizi asırlar ötesinden bugünlere getirerek belgeleyen Türk minyatür sanatı, günümüzün minyatür sanatçıları tarafından geleceğe taşınıyor.

Günümüzde de minyatür sanatçıları ve onların öğrencileri, bu köklü mirasın izinde, Türk minyatür sanatını daha ileriye taşımak için çalışmanın gururu içindedirler.

Taner ALAKUŞ

Kuzguncuk | **Nilüfer Dündar**

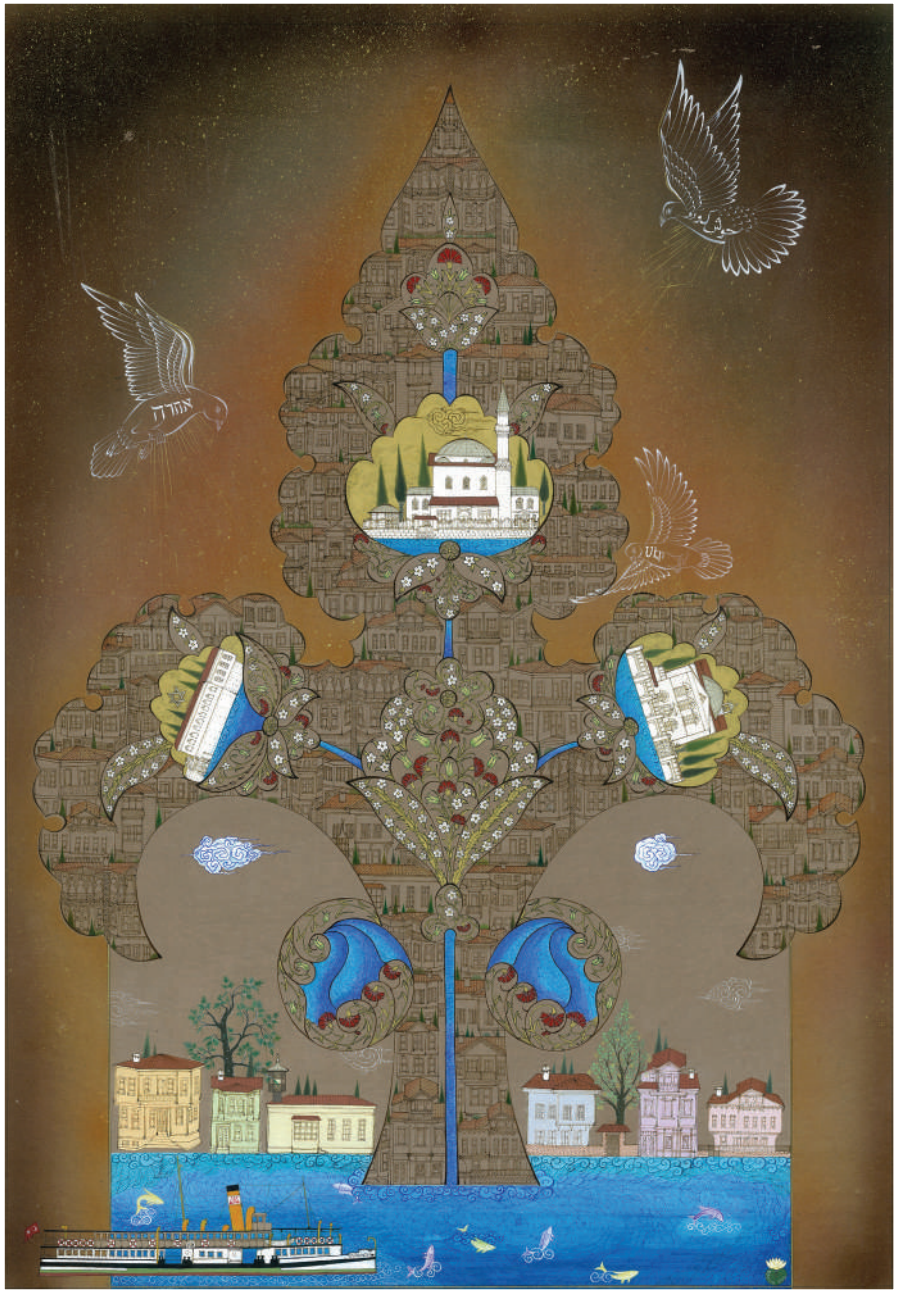

Beykoz Kasrı | **Gürkan Taner**

Hezarfen | **Hakkı Tayyip Bora**

Boğaziçi | **Raif Aydın**

Şiir okuyan Genç | **Leyla Tepecik**

Şahin ve Avcı | **Leyla Tepecik**

İstanbul'dan Kesitler | **Ayşe Sezen**

İstanbul Özlemi | **Raif Aydın**

Yıldız Şale | **Nilüfer Dündar**

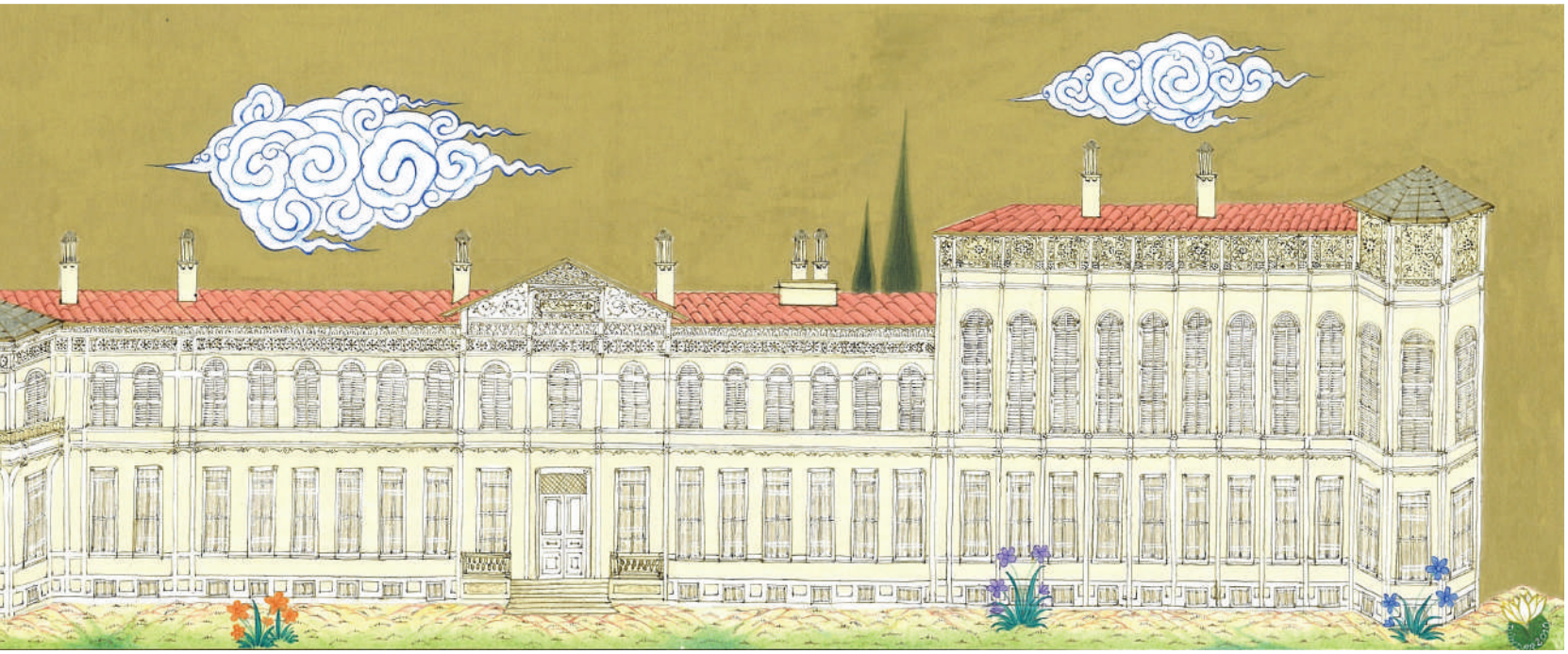

Lilyum | **Esra Karaduman**

İstanbul Kartpostalı | **Zehra Akdeniz**

Pırlanta | **Begüm Özmimar**

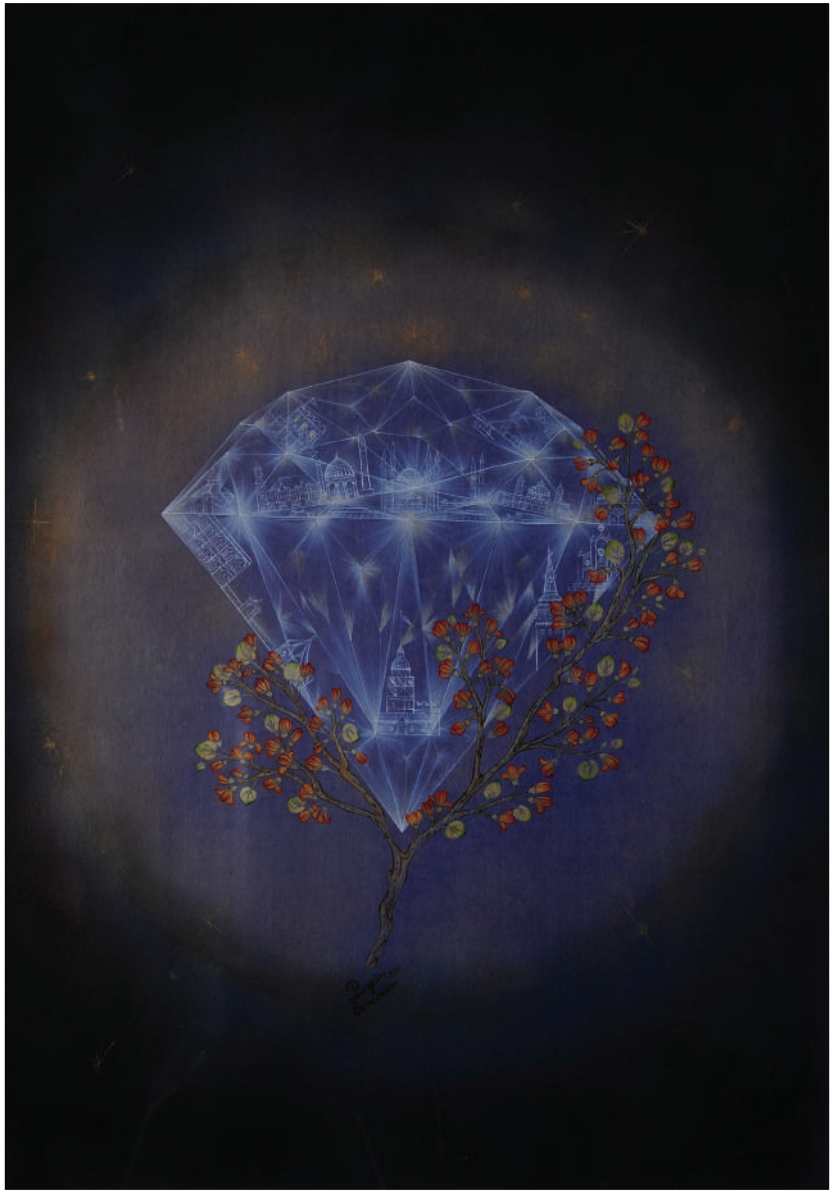

Kaftan | **Nuray Kırkgöz**

Kuşlu Bahçe | **Esra Karaduman**

III. Selim | **Şebnem Gözde**

Aşevi | **Zaliha Peçe**

Şekerci | **Fatma Cantaş**

Süleyman | **Nurten Ünver**

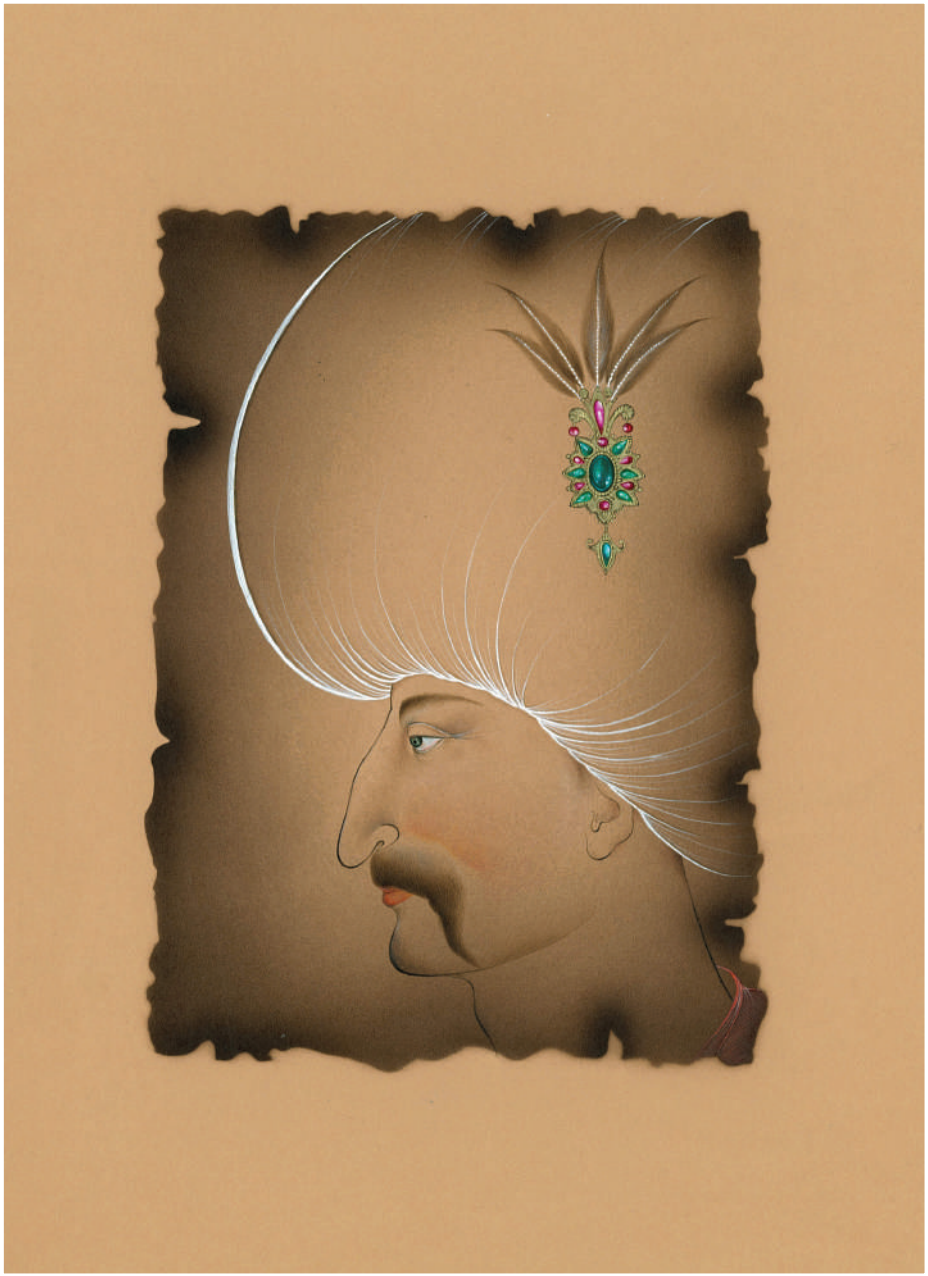

Dünden Bugüne İstanbul | **Nurten Ünver**

Kanuni Sultan Süleyman | **Taner Alakuş**

Erguvan | **Fatma Cantaş**

Çeyiz Hazırlığı | **Nilay Bektaş**

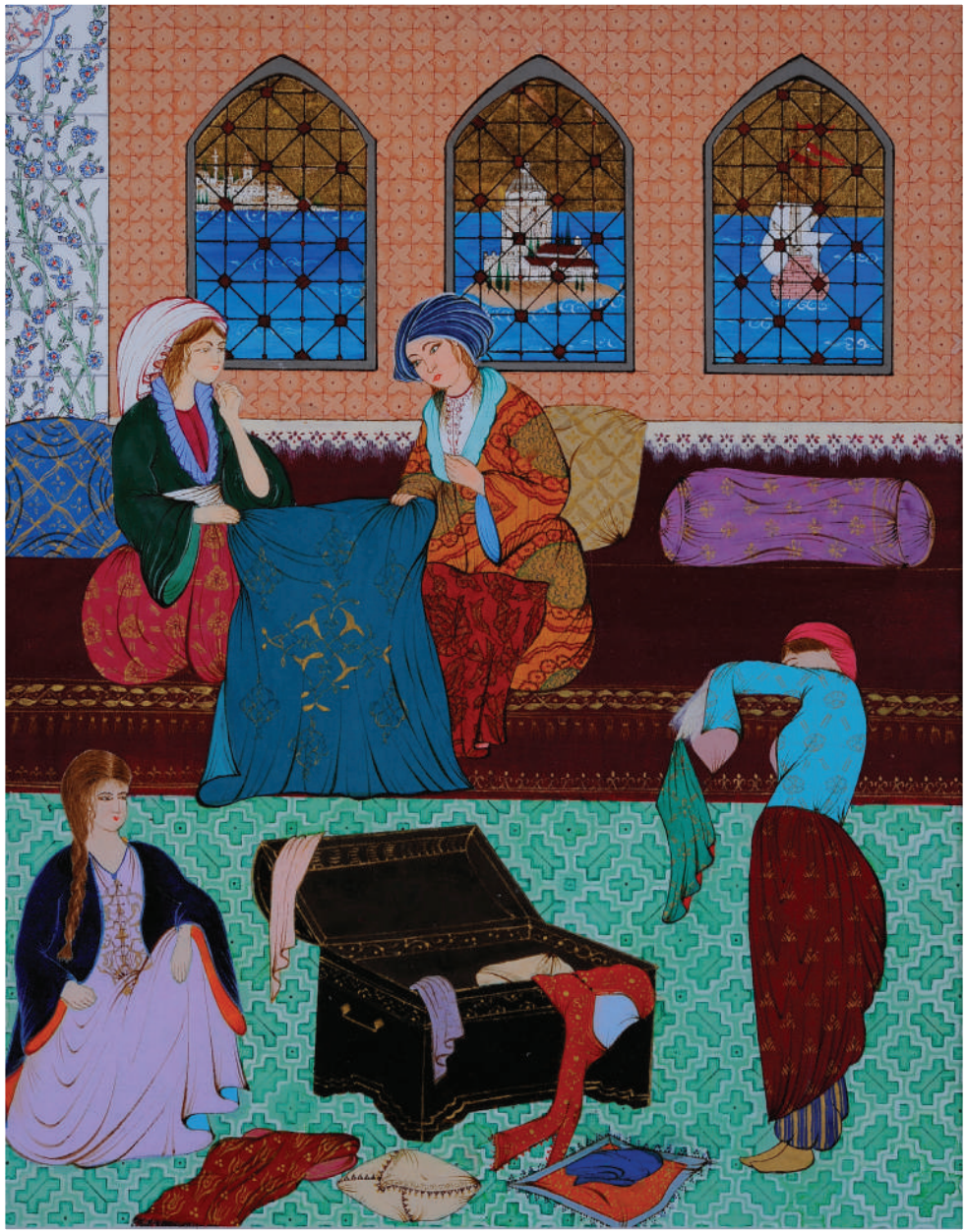

Aşk | **Berrin Satılmış**

Pul | **Çiğdem Kabadayı**

Hoşgörü | **Yasemin Dayıoğlugil**

Hoşgörü | **Nilay Bektaş**

Sarnıç | **Nalan Kaçır**

Ayasofya | **Dilek Yerlikaya**

Damla'm | **Berrin Çakin Güç**

Semazen | **Berrin Çakin Güç**

Bekleyiş | **Meral Dayıoğlugil**

Dünyada Barış | **Çiğdem Kabadayı**

Suzan Köktener-2011

Kayıkçı | **Zehra Semra Yalçınkaya**

Truva | **Leyla Arlı**

Hoşgörü | **Zaliha Peçe**

Yorgancı | **Suzan Köktener**

Osmanlı Sokağı | **Zehra Akdeniz**

Osmanlı Sokağı | **Zehra Akdeniz**

Kaftan | **Şebnem Gözde**

İstanbul | **Ayşe Sezen**

Atlı Savaşçı | **Hakkı Tayyip Bora**

Lale-i İstanbul | **Dilek Yerlikaya**

Tac Mahal | **Zehra Semra Yalçınkaya**

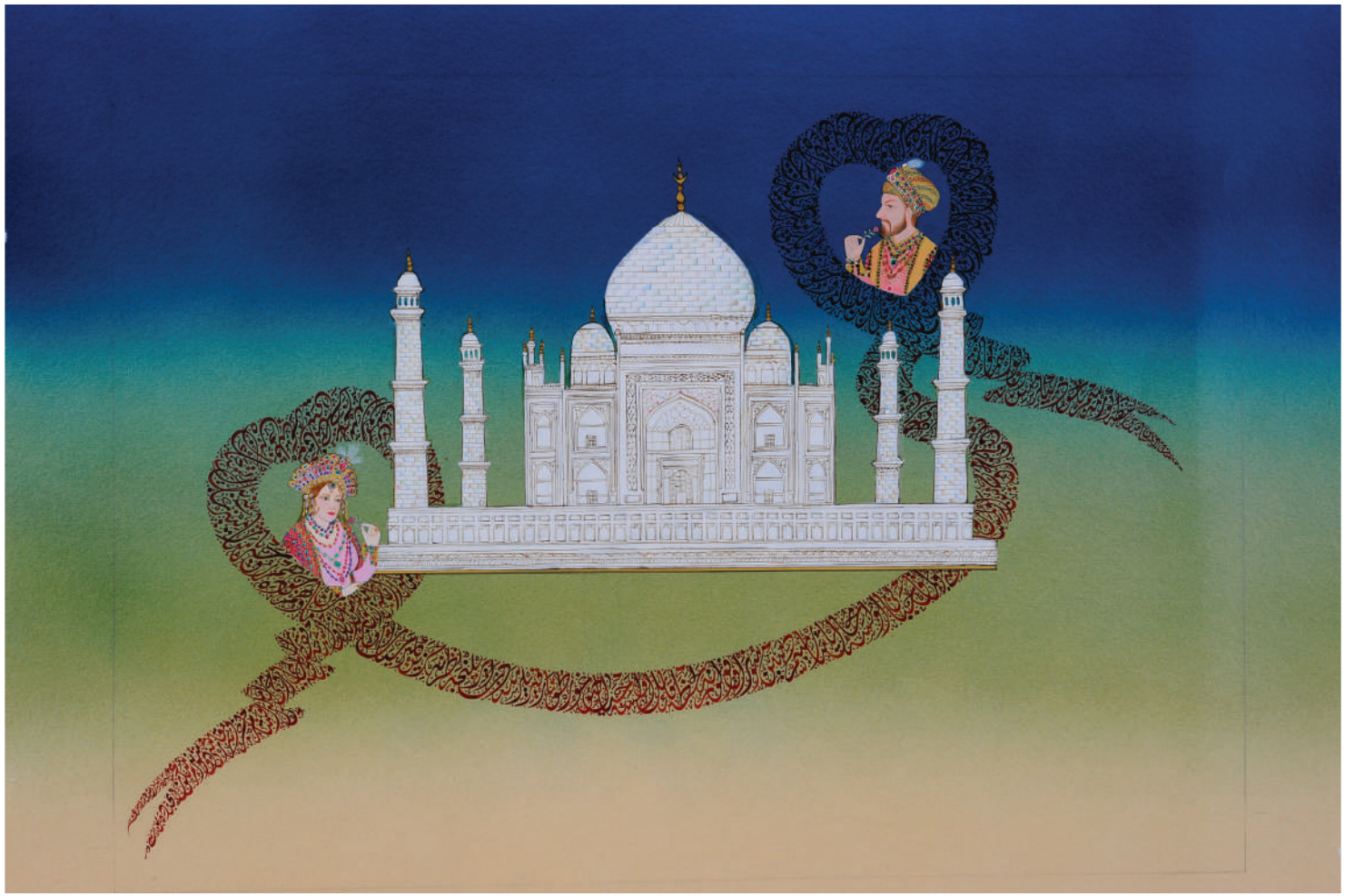

Bir Demet İstanbul | **Ayşe Tak**

Küçüksu Kasrı | **Yasemin Dayıoğlugil**

Ehl-i Keyif Dede | **Başak Doğan Kademoğlu**

Ahır-ı Ferhan | **Evren Çilesiz**

Üsküdar Mevlevihanesi | **Meral Dayıoğlugil**

Azapkapı Sokollu Mehmet Paşa Camii | **Gürkan Taner**

Takalar | **Berrin Satılmış**

Kızkulesi | **Evren Çilesiz**

Köylü Kızı | **Ayşe Tak**

Bozkır Rüyası | **Serap Derinkök**

Avcı | **Serap Derinkök**

Darüssaâde Yedekçisi | **Canan Demirel**

Rum Gelini | **Canan Demirel**

Karagöz ve Hacivat | **Begüm Özmimar**

ZEYTİNBURNU
KÜLTÜR SANAT

ZEYTİNBURNU KÜLTÜR VE SANAT MERKEZİ
Semiha Şakir Cad. Zeytinburnu Meydanı Zeytinburnu / İSTANBUL
Tel: 0212 415 58 58 • Faks: 0212 415 51 57
www.zeytinburnukultursanat.com

Grafik Tasarım: siyahmartı • Baskı: Pelikan Basım